

Ej offentlig före den 25.9.2014 klo 10.00

PRESSMEDDELANDE

SUHDANNE 2014/2:

EURO-OMRÅDET ÅTERHÄMTAR SIG LÅNGSAMT – FINLANDS BNP MINSKAR I ÅR MED 0.4 PROCENT

- *Världsekonomin växer långsamt under de närmaste åren*
- *Tillväxtländernas starka ekonomiska tillväxt har blivit långsammare, USA fungerar som världsekonomin dragare*
- *Euro-området återhämtar sig långsamt, Rysslands ekonomi avmattas och krisen i Ukraina ger osäkerhet*
- *Finlands totalproduktion minskar med 0.4 procent år 2014 och ökar med 0.8 procent år 2015*
- *Exportvolymen växer inte alls år 2014, för år 2015 väntas en tillväxt på ett par procent*
- *Den privata konsumtionen minskar med 0.2 procent år 2014, men vänder år 2015 till en tillväxt på knappt en halv procent, då konsumenternas förtroende ökar och minskningen av arbetsinsatsen stannar av*
- *De privata investeringarna minskar på grund av den svaga efterfrågan med 3.7 procent år 2014, men vänder år 2015 till en tillväxt på ett par procent, då efterfrågan återhämtar sig*
- *Arbetslöshetsgraden stiger till 8.7 procent år 2014 och bibehålls på den nivån även år 2015*
- *Konsumentpriserna stiger med 1.1 procent i år, då höjningen av varuskatterna accelererar Finlands inflation*
- *Den offentliga hushållningens underskott håller sig under referensvärdet på 3 procent, men skulden stiger över 60 procent*

Världsekonomin växer liksom i fjol med 3 procent i år och nästa år. Först år 2016 beräknas den accelerera en aning. Tillväxtekonomierna växer i en lite långsammare takt än vanligt.

I USA tilltar tillväxten med en halv procentenhet till 2–2.5 procent i år och samma tillväxt fortsätter även under åren 2015–2016. USA står i centrum som världsekonomin tillväxtmotor. Där har man

redan börjat minska på de tidigare penningpolitiska lindringsåtgärderna.

Även i EU-länderna har ekonomins utveckling vänt i bättre riktning, fastän återhämtningen blev långsammare under det andra kvartalet. I år uppnår vi en tillväxt på knappt en procent och nästa år ökar BNP med 1.5 procent. Euro-området har kommit loss från krisen, men tillväxten är långsammare än vad man tidigare räknat med.

Återhämtningen som börjat förväntas fortsätta, förutsatt att finansieringsmarknadernas förtroende bibehålls och krisländernas underskott kan fås i en hållbar riktning. Krisen i Ukraina inverkar negativt på den ekonomiska utvecklingen förutom i Ukraina och Ryssland särskilt även i Europa.

I Ryssland växer totalproduktionen inte just alls år 2014. Tillväxten blev långsammare redan i fjol. Orsaken till den svaga tillväxten i år är delvis osäkerheten som krisen i Ukraina förorsakar samt västländernas sanktioner mot Ryssland. Om krisen övervinns, kan Rysslands ekonomi vända mot en tillväxt på en procent år 2015 och en tillväxt på 2 procent år 2016.

Tillväxttakten i Kinas BNP blir under de närmaste åren lägre än under de tidigare åren och stannar vid cirka 7 procent. Tillväxten i produktionen bromsas av osäkerheten på finansieringsmarknaderna och av strävan till att tygla skuldsättningen som snabbt ökat.

I världsekonomin finns fortfarande risken att utvecklingen blir märkbart sämre än väntat. I Ukraina har man fått till stånd ett vapenstillestånd och man strävar till att upplösa konflikten, men det är möjligt att krisen på nytt tillspetsar sig. Ömsesidiga ekonomiska sanktioner mellan väst och Ryssland kan leda till en situation, där det är svårt att upphäva dem. Då kan de förbli en faktor som bromsar tillväxten för en lång tid framöver. Som en följd av nära ekonomiska relationer är Finland särskilt sårbart för Rysslands egen kris och för sanktioner som riktar sig mot olika ekonomifunktioner.

ECB STÖDER KRAFTIGT DEN EKONOMISKA UTVECKLINGEN PÅ EURO-OMRÅDET

ECB har förberett sig på en svag ekonomisk utveckling. I juni 2014 beslöt sig ECB för att mildra sin penningpolitik efter att den ekonomiska tillväxten redan då var långsammare än väntat. Centralbanken började vidta åtgärder för att accelerera inflationen närmare målet. Samtidigt stöds även den ekonomiska tillväxten.

I början av september reagerade ECB på euroområdets försvagade ekonomiska utveckling och på det att inflationen blivit märkbart långsammare och fortsatte därför förvånansvärt kraftfullt med de penningpolitiska återhämtningsåtgärder man börjat med i juni genom att både sänka räntorna och öka penningmängden genom att köpa masskuldebrev. I köpen av masskuldebrev begränsar man sig till en början till den privata sektorns syntetiska värdepapper med bakomliggande tillgångar som säkerhet (ABS) och så kallade täckta värdepapper. Köp av den offentliga sektorns masskuldebrev d.v.s. en egentlig återhämtningsåtgärd i större skala är föl-

jande metod, ifall de härtills vidtagna åtgärderna inte ännu räcker, såsom man väntar sig.

BNP MINSKAR MED 0.4 PROCENT ÅR 2014 OCH VÄXER MED 0.8 PROCENT ÅR 2015

Finlands totalproduktion förväntas minska med 0.4 procent i år. Konjunkturläget är således märkbart svagare än på våren, då vi beräknade att totalproduktionen växer med 0.7 procent. Försvagningen beror på det att exporten inte har kommit igång som väntat. Euroländernas ekonomi har inte förbättrats såsom väntat och särskilt exporten till Ryssland har minskat kännbart. Krisen i Ukraina har ökat osäkerheten och Rysslands ekonomiska tillväxt har mattats av. Ifall krisen i Ukraina drar ut på tiden, så bromsar de ekonomiska sanktionerna för sin del aktiviteten i ekonomin för i värsta fall flera år framåt.

År 2015 ökar Finlands BNP bara med 0.8 procent. Detta förutsätter att återhämtningen på euroområdet fortsätter och att Finlands export bibehåller sin marknadsandel. År 2016 ökar totalproduktionen med 1.8 procent. I prognosen har antagits att tillväxten då försnabbas av investeringarna i de nya kärnkraftverken. En bromsande faktor är å sin sida utgiftsnedskärningarna och skattehöjningarna som görs för att balansera den offentliga ekonomin.

EXPORTEN ÅTERHÄMTAR SIG FÖRST NÄSTA ÅR

Varuexporten växer i år en aning långsammare än marknads tillväxt i och med att exporten av maskiner och anläggningar minskar kraftigt som en följd av den svaga efterfrågan. Oljeraffineringsindustrins servicestopp försämrar å sin sida den kemiska industrins exportsiffror. Livsmedelsindustrins export lider märkbart både i år och nästa år av de importförbud för livsmedel som Ryssland infört. År 2015 förväntas exporten av maskiner och anläggningar att öka, då efterfrågan på investeringsvaror i världen återhämtar sig.

Den totala exportens volym förväntas i år stanna vid fjolårets nivå. Nästa år räknar vi med att exporten växer redan drygt 2 procent och år 2016 förväntas exportens tillväxttakt stiga till drygt 3 procent. Exportprognosen är emellertid förknippad med ovanligt många risker på grund av den politiska situationen i Ukraina och Krim.

FÖRETAGENS INVESTERINGAR MINSKAR ÄNNU PÅ GRUND AV DEN SVAGA EFTERFRÅGAN

Företagssektorns försvagade lönsamhet och minskningen i både exporthäfterfrågan och den inhemska efterfrågan leder till att nationalekonomins investeringar minskar med över 3 procent i år. Företagens produktionsmässiga investeringar

minskar med så mycket som 8 procent och husbyggandet avtar med 2.5 procent. Under första hälften av nästa år avstannar nedgången i investeringarna och i slutet av året torde vi uppnå en svag tillväxt. Företagens investeringar stiger bara ungefär 1 procent, då efterfrågan återhämtar sig långsamt och ökningen i efterfrågan kan tillfredsställas genom att höja kapacitetsutnyttjandegraden. Bostadsinvesteringarna förväntas öka nästa år med blygsamma 1.3 procent. De offentliga samfundens investeringar stampar på stället, i och med att förbättrandet av statens och kommunernas ekonomiska situation förutsätter att all utgiftsstegring dämpas.

År 2016 förstärks tillväxten av de fasta investeringarna till 2.5 procent då konjunkturen förbättras. Återhämtningen av exporten och den inhemska efterfrågan drar upp företagets produktionsmässiga investeringar till en drygt 2 procent tillväxt. Även tillväxten i bostadsbyggandet förblir långsam, eftersom tillväxten i hushållens köpkraft förblir anspråkslös.

ARBETSLÖSHETSGRADEN STIGER ÄNNU LITE

Finlands BNP har minskat tre år i rad. Arbetslöshetsgraden steg senaste år till 8.2 procent från 7.7 procent föregående år. Ökningen av arbetslösheten har varit ganska måttlig i och med att betydelsen av branscher med hög produktivitet har minskat och den arbetsföra befolkningens mängd har börjat avta.

Även i år ökar arbetslöshetsgraden med 0.5 procentenheter till 8.7 procent, då både export- och inhemska efterfrågan minskar. Nästa år stannar arbetslöshetsgraden vid 8.7 procent. År 2016 sjunker arbetslöshetsgraden till 8.5 procent då tillväxten i BNP blir starkare.

DEN LÅNGSAMMA TILLVÄXTEN AV KÖPKRAFTEN BROMSAR KONSUMTIONEN

Den privata konsumtionen sjunker med 0.2 procent år 2014 i och med att sysselsättningsläget utvecklats sämre än väntat. År 2015 ökar den privata konsumtionen med knappt en procent, då tillväxten i lönesumman blir starkare och konsumenternas förtroende återvänder. Hushållens reella köpkraft ökar med 0.5 procent. År 2016 ökar den privata konsumtionens tillväxt till cirka 1.6 procent tack vare att sysselsättningen förbättras. Hushållens reella köpkraft förväntas öka med drygt en procent. Den stigande mängden pensionärer förväntas fungera som en konsumtionsstabiliserande faktor under de närmaste åren.

INFLATIONEN MILDRAVS AV DEN UTDRAGNA RECESSIONEN

År 2014 förväntas konsumentpriserna stiga med 1.1 procent. Inflationen accelereras med ungefär en halv procentenhet av höjningen av varuskattorna som trädde i kraft vid början av året. I andra riktningen inverkar det att livsmedlen blivit billigare som en följd av råvarornas lägre världsmarknadspriser.

År 2015 förväntas konsumentpriserna stiga med 1.3 procent, då konsumentskatterna stiger. Det yttre kostnadstrycket är fortfarande lågt. År 2016 stiger konsumentpriserna med 1.6 procent, då räntenivån redan är på uppåtgående.

DEN OFFENTLIGA SKULDEN ÖVERSTIGER REFERENSVÄRDET I TILLVÄXT- OCH STABILITETSAVTALET

De offentliga samfundens finansieringsunderskott blir djupare och den offentliga skuldsättningen ökar märkbart i år. Nästa år stiger den offentliga skuldens BNP-andel på grund av statens och kommunernas stora underskott till 62.8 procent och överstiger rejält den i EU:s tillväxt- och stabilitetsavtal största tillåtna skuldsättningsnivån på 60 procent. Den offentliga hushållningens underskott håller sig under referensvärdet på 3 procent, men det s.k. strukturella underskottet överstiger klart sitt referensvärde.

Då den offentliga skuldens och det strukturella underskottets referensvärden överskrids som en följd av nedgången i BNP, har Finland möjlighet att i utvärderingen nästa vår undvika sanktioner för alltför stor skuld och underskott. Detta förutsätter emellertid att man kan påvisa att de offentliga samfundens finansieringsunderskott och skuldens BNP-förhållande sjunker på medellång sikt. Även långsiktiga åtgärder som stärker pensionssystemets finansiella hållbarhet anses vara en förmildrande omständighet.

Fastän Finland skulle undgå sanktioner, så är det klart att de offentliga samfundet blir föremål för effektiviserad budgetövervakning under EU:s styrningsperiod som börjar nästa år.

Den nya regeringen som bildas efter riksdagsvalet blir tvungen att dra riktlinjerna i sitt regeringsprogram i enlighet med de rätt detaljerade policyrekommendationer som utges av EU:s råd nästa sommar.

Tilläggsuppgifter:

Paavo Suni, tel. 050 524 5616, paavo.suni@etla.fi

Vesa Vihriälä, tel. 609 900, vesa.vihrialä@etla.fi

Finlands försörjningsbalans

	Värde €Mrd.	Volym förändring, %					
		Från föregående år				I genomsnitt	
		2013*	2013*	2014 ^P	2015 ^P	2016 ^P	09 - 13
Bruttonationalprodukten till marknadspris	201,3	-1,2	-0,4	0,8	1,8	-1,2	1,2
Import	78,8	-2,5	-0,4	2,3	3,2	-1,5	2,6
- varor	56,3	0,3	-0,1	2,6	3,5	-1,6	2,9
- tjänster	22,5	-9,1	-1,0	1,7	2,4	-1,0	1,8
Totalutbud	280,2	-1,6	-0,4	1,2	2,2	-1,3	1,6
Export	76,9	-1,7	0,0	2,2	3,3	-3,0	2,7
- varor	55,9	0,4	0,2	2,3	3,6	-3,0	2,8
- tjänster	21,0	-7,2	-0,6	1,8	2,5	-2,7	2,5
Investeringar	42,6	-4,9	-3,2	1,4	2,6	-3,1	1,5
- privata	34,3	-6,8	-3,7	1,9	3,2	-4,1	1,8
- offentliga	8,3	3,7	-0,9	-0,8	0,2	1,8	0,1
Konsumtion	161,3	0,0	-0,2	0,4	1,2	0,6	0,8
- privat	111,0	-0,7	-0,2	0,6	1,6	0,5	1,1
- offentlig	50,2	1,5	-0,2	0,0	0,2	0,7	0,1
Lagerförändring	-0,6	0,0	-0,1	0,2	0,2	0,0	0,0
Totalefterfrågan	280,2	-1,3	-0,6	1,2	2,2	-1,2	1,6
Inhemsk efterfrågan	203,3	-1,1	-0,9	0,9	1,7	-0,4	1,1
Offentlig efterfrågan	58,5	1,8	-0,3	-0,1	0,2	0,8	0,1

Prognos av några centrala variabler

	2011	2012*	2013 [*]	2014 ^P	2015 ^P	2016 ^P
Konsumentprisindex, förändring i %	3,4	2,8	1,5	1,1	1,3	1,6
Förtjänstnivå, förändring i %	2,7	3,3	2,4	1,3	1,1	1,7
Arbetslöshetsgrad, %	7,8	7,7	8,2	8,7	8,7	8,5
Bytesbalansens överskott, % av BNP	-1,5	-1,9	-2,0	-1,3	-1,6	-1,6
Industriproduktion, förändring i %	3,2	-2,8	-3,0	-0,9	2,3	2,9
3 mån. Euribor ränta, %	1,4	0,6	0,2	0,2	0,2	1,1
EU28-ländernas BNP, förändring i %	1,6	-0,4	0,1	1,2	1,5	1,7
EMU-länderna	1,5	-0,7	-0,4	0,9	1,3	1,5
EU27-ländernas konsumentpriser, förändring i %	3,1	2,6	1,5	0,5	1,1	1,5
EMU-länderna ¹⁾	2,7	2,5	1,4	0,5	1,1	1,5
Finlands EMU-överskott, % av BNP	-1,0	-2,1	-2,3	-2,8	-2,5	-1,7
Finlands EMU-skuld, % av BNP	48,5	52,8	56,2	60,3	62,8	64,2

¹⁾ Förenhetligt index.

Källa: Statistikcentralen.